

Notat

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udlændige- og Integrationsudvalg om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag C-459/20, Staatssecretariat van Justitie en Veiligheid

1. Indledning

Rechtbank Den Haag i Nederlandene (den forelæggende ret) har den 10. september 2020 forelagt EU-Domstolen tre præjudicielle spørgsmål om rækkevidden af unionsborgerskabet og fortolkningen af artikel 20 i EUF-Traktaten (TEUF).

Sagen angår de nærmere omstændigheder, hvor tredjelandsstatsborgere kan aflede opholdsret af en unionsborger i unionsborgerens egen medlemsstat. Konkret angår sagen en tredjelandsforælders mulighed for at aflede en ret til ophold i den medlemsstat, hvor det mindreårige unionsborgerbarn er statsborger, som tredjelandsforælderen ligeledes forsørger. Sagen adskiller sig fra tidligere sager for EU-Domstolen ved, at unionsborgerbarnet er bosat i et tredjeland, aldrig har befundet sig på Unionens område og ikke længere har kontakt med den anden forælder, som er unionsborger.

Den forelæggende ret ønsker på den baggrund for det første oplyst, om TEUF artikel 20 er til hinder for, at tredjelandsforælderen i en sådan situation meddeles afslag på ret til ophold i den medlemsstat, hvor unionsborgerbarnet er statsborger, idet afslaget umiddelbart vil medføre, at unionsborgerbarnet nægtes adgang til Unionens område.

For det andet har den forelæggende ret stillet en række spørgsmål med henblik på afklaring af, hvilken betydning det bl.a. skal tillægges, at det primært er en tredje part (barnets mormor), der har varetaget den daglige omsorg for barnet i tredjelandet, og at den forælder, der er unionsborger, alene har haft sporadisk kontakt til barnet og muligvis ikke har del i forældremyndigheden over barnet.

Endelig ønskes det oplyst, om de rettigheder, der følger af unionsborgerskabet er ubetingede, herunder om den medlemsstat, hvori barnet har statsborgerskab, har en positiv forpligtelse til at muliggøre udøvelsen af disse rettigheder.

2. Sagens faktiske omstændigheder

Den nationale retssag, som ligger til grund for den præjudicielle forelæggelse, vedrører et afslag på opholdsret efter EU-retten til en thailandsk kvinde, som har ansøgt om en afledt opholdsret med henvisning til sin mindreårige søn. Sønnen har nederlandsk statsborgerskab efter sin far. Sønnen, der er 10 år gammel, er født og opvokset i Thailand, hvor det primært var hans mormor, der varetog den daglige omsorg for ham, indtil moderen vendte tilbage til Thailand. Han har aldrig været i Nederlandene og taler ikke nederlandsk. Han kan efter det oplyste ikke kommunikere med sin far og har frem til 2017 alene haft sporadisk kontakt med faren, der bor i Nederlandene. Det er uafklaret,

4. januar 2021

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

EU-ophold
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

om faren fortsat har del i forældremyndigheden. Moren har opholdt sig i Nederlandene frem til 2019, hvor hun blev udsendt, og havde under opholdet digital kontakt med sønnen. Efter det oplyste er det barnets mor, der har været den økonomiske forsørgelse af barnet.

Afslaget fra de nederlandske myndigheder var begrundet med, at det ikke var godtgjort, at det ville være i barnets interesse at give moderen tilladelse til at blive i Nederlandene, ligesom det ikke var klart, om barnet var så afhængigt af moderen, at et afslag på opholdsret ville tvinge barnet til at opholde sig uden for Unionen.

3. Regeringens interesse i sagen

En unionsborger har efter EU-Domstolens retspraksis kun i helt særlige situationer adgang til familiesammenføring med tredjelandsfamiliemedlemmer, når unionsborgeren ikke har gjort brug af retten til fri bevægelighed.

Domstolen fastslog således i sag C-34/09, Ruiz Zambrano¹, at TEUF artikel 20 er til hinder for, at en medlemsstat nægter en tredjelandsstatsborger, som forsørger sine små børn, der er unionsborgere, ophold i den medlemsstat, hvori børnene er bosat og er statsborgere, idet dette reelt *fratager børnene den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt som unionsborgere*, med det resultat at børnene vil blive nødsaget til at *forlade Unionens område* for at følge deres forældre.

I sagen C-133/15, Chavez-Vilchez m.fl.,² fastslog EU-Domstolen, at unionsborgerbarnets afhængighedsforhold til tredjelandsforælderen kan være af en sådan karakter, at TEUF artikel 20 fører til, at tredjelandsforælderen skal meddeles en opholdsret – selv i en situation, hvor den anden forælder både kan og vil tage sig af unionsborgerbarnet. Der vil i disse tilfælde skulle foretages en vurdering af barnets tarv, således at afhængighedsforholdet ikke alene beror på barnets forsørgelse, men bl.a. også den følelsesmæssige tilknytning til såvel den forælder, der er unionsborger, som den forælder, der er tredjelandsborger.

Domstolen har ikke tidligere haft lejlighed til at tage stilling til anvendelsen af TEUF artikel 20 i en sag som den foreliggende, og dommen må derfor forventes nærmere at fastlægge anvendelsesområdet for TEUF artikel 20 om unionsborgerskabet, herunder kriterierne for en afledt opholdsrettighed til en tredjelandsborger i den helt særlige situation, hvor den mindreårige unionsborger er født og opvokset uden for Unionen.

Ligeledes rejser sagen spørgsmål vedrørende vurderingen af et kvalificeret afhængighedsforhold i en situation, hvor barnet primært er opvokset hos en tredjepart, samt om vurderingen af barnets tarv, herunder også betydningen

¹ Domstolens Dom (Store Afdeling) af 8. marts 2011 i sag C-34/09, Ruiz Zambrano, EU:C:2011:124.

² Domstolens Dom (Store Afdeling) af 10. maj 2017, Chavez-Vilchez m.fl., EU:C:2017:354.

af at barnet befinder sig i et tredjeland og aldrig har været i Unionen, at barnet ikke taler sproget i det land, hvori det har statsborgerskab, og alene har haft sporadisk kontakt til den forælder, der er unionsborger.

Regeringen vil på denne baggrund afgive indlæg i sagen.

Regeringen vil for det første argumentere for, at retspraksis om afledt opholdsret efter TEUF artikel 20 ikke kan finde anvendelse i en situation, som den foreliggende.

Da det ikke på forhånd kan udelukkes, at betingelserne for en afledt opholdsret efter TEUF artikel 20 – ud fra tankerne i Zambrano-dommen – også vil kunne være opfyldt i en situation som i den forelagte sag, vil regeringen for det andet argumentere for, at en eventuel anvendelse af EU-Domstolens retspraksis om den helt undtagelsesvise adgang til familiesammenføring efter TEUF artikel 20 ikke i den konkrete sag fører til, at tredjelandsforælderen skal indrømmes en afledt ret til ophold. Regeringen vil således argumentere for, at de kriterier, som EU-Domstolen har opstillet, ikke kan anses for opfyldt i denne sag, herunder bl.a. kriteriet, hvorefter der skal foreligge et kvalificeret afhængighedsforhold mellem unionsborgerbarnet og tredjelandsforælderen, og hvorefter hensynet til barnets tarv skal tale for en sådan afledt opholdsret.

Endelig vil regeringen argumentere for, at der ikke af Domstolens retspraksis kan udledes en positiv forpligtelse for medlemsstaterne til at muliggøre udøvelsen af de rettigheder, der følger af unionsborgerskabet.